

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı : 13486
Tarih : 02.10.2021

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 02/07/2021 16:45
Sayı: E-120.10-
0837756

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

20 Temmuz 2016 ile 19 Temmuz 2018 tarihleri arasında geçerli olan resmi OHAL uygulaması, çalışma hayatında da ağır sonuçlar ortaya çıkarmıştır. OHAL uygulamasının en vahim sonuçlarından biri çalışma hakkının, kamu görevlileri ve işçilerin iş güvencelerinin ortadan kaldırılması, sendikal hakların ve işçilerin diğer toplu haklarının kullanımının sınırlandırılması olmuştur. OHAL döneminde en yaygın ve kapsamlı olarak ihlal edilen hak, çalışma hakkıdır. 125 binden fazla kamu görevlisi somut bir delile dayanmadan, savunma hakkı tanınmadan ve adil yargılanma yolları tıkanarak kamu görevinden çıkarılmış, sadece kamu görevinden çıkarılmakla kalmamış, ihraç edilenler damgalanmış, suçlu ilan edilmiş, emekli ikramiyelerinden mahrum bırakılanlar olmuş, pek çoğunun özel sektörde de iş bulmasını engelleyici uygulamalar söz konusu olmuştur. Ayrıca ihraç edilenlerin pasaportlarına el konularak seyahat özgürlükleri ve bir başka ülkede çalışma hakları da ortadan kaldırılmıştır. OHAL dönemi ve sonrasında ihlal edilen çalışma hakkı ve sendikal hakların iade edilmesi ve işlerine son verilen emekçilerin durumunun tespiti ve incelenmesi amacıyla bir Araştırma Komisyonu kurulmasını ve bu hususta Anayasa'nın 98'inci İktüzüğün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.

Av. Abdullah Koç
HDP Ağrı Milletvekili

ÖZET GEREKÇE

KHK'larla uygulamaya geçirilen OHAL işlemlerinin incelenmesi ve hukuki değerlendirme sağlanması için, 2017 yılında özerk bir kurum olarak görev alması amacıyla OHAL İşlemleri İnceleme Komisyonu kurulmuştur. Komisyon, 31 Aralık 2020 tarihi itibarıyla kendisine ulaşan yaklaşık 126 bin başvurunun 112 binini sonuçlandırmış, bunların 99 binini reddetmiştir. Komisyon, en temelde Venedik Komisyonu tarafından tarif edilen makul yargılama süresi, erişilebilirlik, bağımsızlık ve tarafsızlık ilkelerini karşılamadığı, dolayısıyla etkili bir hukuki çözüm sunamadığı yönlü eleştiriler almaktadır. OHAL uygulamasında işçiler ve sendikalar çeşitli baskı, engelleme ve tehditlerle yüz yüze kalmıştır. OHAL bahane edilerek birçok sendikal faaliyet ve işçi eylemi yasaklanmış veya engellenmiştir. DİSK'in hazırladığı bir raporda, konfederasyon üyesi ve diğer sendikaların yaşadığı engellemelerden bazı örnekler şöyle sıralanmıştır:

GEREKÇE

■ Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu (Türk-İş) üyesi Belediye-İş Sendikası'nda örgütlendikleri için işten çıkarılan ve aylardır protestolarını devam ettiren Avcılar Belediyesi işçileri, OHAL'den hemen sonra, 21 Temmuz 2016 sabahı zabıtalara engeliyle karşılaştı. İşçilerin çadır kurmaları OHAL gerekçesiyle engellendi.

■ DISK üyesi Gıda-İş Sendikası tarafından Nisan 2016 tarihinde Rize'de "ÇAYKUR'da Mevsimlik İşçiye Kadro" talebiyle başlatılan imza kampanyası, Ağustos 2016'da Artvin Valiliği tarafından, OHAL gerekçesiyle engellendi.

■ DISK üyesi Limter-İş Sendikası'nın Tuzla Organize Sanayi Bölgesi'nde faaliyet gösteren Tedi A.Ş işçilerini örgütlemesi üzerine, işveren, Tuzla'da bulunan işyerindeki 43 işçiden 27'si, Topkapı'daki diğer işyerinde ise 20 işçiden 3'ünü işten çıkardı. Atılan işçiler, işyeri önünde kurdukları çadırda direnişe geçti. 12 Ağustos 2016'da direnişin 10. gününde direniş yerine gitmek isteyen işçiler, özel güvenlik ve çevik kuvvet polisleri tarafından engellendi. Gerekçe olarak ise OHAL yasakları ve Valiliğin emri gösterildi. Bunun üzerine işçiler, işyerine 100 metre uzakta bulunan yerde direnişe devam etti.

■ DİSK üyesi Nakliyat-İş Sendikası'nın MSC/MEDLOG Lojistik işyerindeki örgütlenmesinde yaşanan sorunlar üzerine, sendikalı çalışma haklarına sahip çıkmak ve yaşananları protesto etmek için, işyerinin önünde beklemeleri, OHAL gerekçesi gösterilerek yasaklandı. Ardından, Gemlik Meydanı'nda 28 Eylül 2016 tarihinde konuyla ilgili yapılmak istenen basın açıklaması engellenmek istendi, gözaltılar yaşandı.

■ Aynı sendikaya üye oldukları için işten çıkarılan, Kandıra'da kurulu Yüksel Endüstri Fabrikası işçilerinin, 30 Kasım 2016 tarihinde, fabrika önünde yapmak istediği basın açıklamasına, OHAL gerekçesiyle polis müdahale etti. Sendikanın çok sayıda üye, yönetici ve temsilcisi gözaltına alındı.

■ Birleşik Metal-İş Sendikası ile Endüstriyel Metal İşverenleri Sendikası (EMİS) arasında devam eden toplu iş sözleşme sürecinde, Gebze'de, 11 Aralık 2016 tarihinde yapılmak istenen toplantı, OHAL yasağı gerekçe gösterilerek engellendi.

■ Kamu Emekçileri Konfederasyonu'nun (KESK) 10-11 Aralık 2016'da Mersin, Samsun Van, İstanbul ve İzmir'de yapmak istediği, kamuda yaşanan ihraçlar ve OHAL uygulamalarına karşı mitingler, valilikler tarafından OHAL gerekçesiyle yasaklandı.

■ Türk-İş üyesi Petrol-İş Sendikası'nın, 26 Aralık 2016 tarihinde, Türkiye Petrolleri işyerindeki (TP) sondaj, kuyu tamamlama ve jeofizik operasyonlarının, Ocak 2017'den itibaren TPIC'e devredilmesine karşı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı önünde yapacağı basın açıklaması, OHAL gerekçesiyle engellendi. Ankara Valiliği, terör eylemi olabileceğini belirterek bakanlık önünde açıklamaya izin vermezken Batman ve Adıyaman'daki işçilerin de Ankara'ya gitmesi engellendi.

■ Nakliyat-İş Sendikası tarafından 31 Aralık 2016 tarihinde, Kocaeli Gebze’de, üye işçilerin asgari ücrete ilişkin taleplerini dile getirmek için Kaymakamlığa yaptığı başvuru, Kocaeli Valiliği OHAL Bürosu’nun, 31 Aralık 2017 tarihine kadar tüm eylemleri yasakladığı gerekçesiyle reddedildi.

■ Uzun yıllardır, geleneksel olarak, kentlerin merkezi alanlarında düzenlenen 1 Mayıs mitingleri, 2017’de Adana, Çorum, Gaziantep, Hakkâri gibi çeşitli Anadolu kentlerinde valiliklerin aldığı eylem yasağı kararları nedeniyle gerçekleştirilemedi. Valilikler, 1 Mayıs’ı da içine alan tarih aralıklarında, kentte yapılacak her türlü eylemi, “terör örgütlerinin yaratabileceği güvenlik sorunları vb.” gerekçelerle yasakladı. DİSK tarafından 7 Haziran 2017 tarihinde çeşitli illerde düzenlenen “Kıdem Tazminatı İş Güvencemizdir, Dokunma” konulu eş zamanlı basın açıklamaları Gaziantep’te OHAL gerekçesiyle engellendi.

■ Petrol-İş’in örgütlü olduğu ve ülkenin tek petrokimya tesisi olan İzmir/ Aliağa PETKİM’de devam eden toplu sözleşme görüşmelerinde anlaşma sağlanamaması üzerine, 19 Haziran 2017 tarihinde eyleme geçen işçilere polis müdahale etti. Şube Başkanı ve şube yöneticilerinin de aralarında bulunduğu sendika yöneticileri, darp edilerek gözaltına alındı.

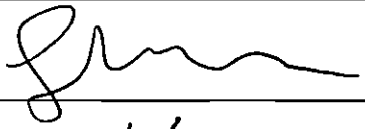
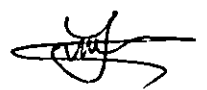
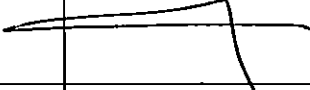
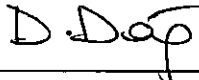
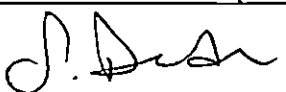
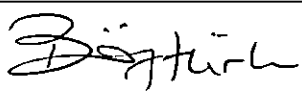
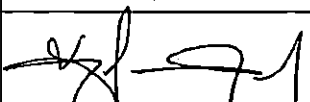
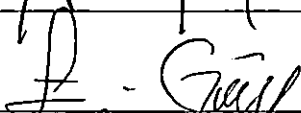
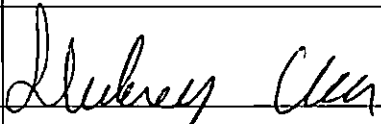
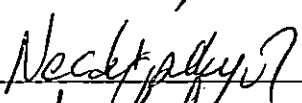
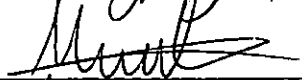
■ 9 farklı ilde irili ufaklı imalat atölyelerinde çalışan ayakkabı dikim işçileri, Eylül 2017’nin ilk günlerinde sigortasız çalışma, 12 saati geçen çalışma süresi ve ücret düşüklüğü nedeniyle eylemler gerçekleştirdi. İşçiler, atölyeler arasında yürüyüşler düzenleyip diğer işçilerin de greve katılmalarını sağlamak istedi fakat polis, OHAL gerekçesiyle işçilerin çağrılmasına izin vermedi. Buna rağmen, işçiler eylemlerine devam etti. Adana’daki eylemin en önemli unsurlarından bir tanesi, Türkiyeli ve Suriyeli işçilerin birlikteliğini sağlamasıydı.

■ 21 Ekim 2017 tarihinde, işten çıkarılan Şişecam Kırklareli Cam Fabrikası işçilerinin İstanbul’daki sendika genel merkezine doğru başlatmış oldukları yürüyüş, Tekirdağ Valiliği tarafından OHAL gerekçesiyle yasaklandı.

■ KESK Ankara Şubeler Platformu üyeleri, 21 Ekim 2017 tarihinde, OHAL ve KHK’lara karşı basın açıklaması ve oturma eylemi yapmak üzere, Sakarya Caddesi’nde bir araya geldi. Güvenlik güçleri, Ankara Valiliği’nin burada basın açıklaması yapılmasını yasakladığı gerekçesiyle açıklamayı sendika binası önünde yapabileceklerini bildirdi. Sendika binasına doğru yürürken pankart açan platform üyelerine polis, biber gazı ve plastik mermiyle müdahale etti.

■ 26 Aralık 2017’de, İzmit’te, Posco Assan fabrikasındaki 88 işçinin, BMİS’te örgütlendikleri için işten çıkartılmasını protesto için Ankara’ya doğru başlattıkları yürüyüşe polis müdahale etti. 30 işçi ve aralarında BMİS genel başkanı Adnan Serdaroğlu’nun da bulunduğu sendika yöneticileri, darp edilerek gözaltına alındı.

Yukarıda tespit edilen hak ihlallerinin de dikkate alınarak, OHAL dönemi ve sonrasında ihlal edilen çalışma hakkı ve sendikal hakların iade edilmesi ve işlerine son verilen emekçilerin durumunun tespit edilmesi amacıyla bir Araştırma Komisyonu kurulması elzemdir.

1	FATMA KURTULAN	MERSİN	
2	ZÜLEYHA GÜLÜM	İSTANBUL	
3	MUSA PİROĞLU	İSTANBUL	
4	SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ	İZMİR	
5	DERSİM DAĞ	DİYARBAKIR	
6	MURAT SARISAÇ	VAN	
7	SAİT DEDE	HAKKARİ	
8	BERDAN ÖZTÜRK	AĞRI	
9	HİŞYAR ÖZSOY	DİYARBAKIR	
10	EBRÜ GÜNAY	MARDİN	
11	OYA ERSOY	İSTANBUL	
12	ŞEVİN COŞKUN	MUŞ	
13	PERO DUNDAR	MARDİN	
14			
15	AYŞE ACAR BAŞARAN	BATMAN	
16	KEMAL BÜLBÜL	ANTALYA	
17	FELEKNAS UCA	BATMAN	
18	NECDET İPEKYÜZ	BATMAN	
19	NUSRETTİN MAÇIN	ŞANLIURFA	
20	İMAM TAŞÇIER	DİYARBAKIR	